

Sosiaali- ja terveysvaliokunnan mietintö n:o 28 hallituksen esityksestä laiksi työntekijäin eläkelain muuttamisesta ja eräksi siihen liittyviksi laeiksi

Eduskunta on 7 päivänä syyskuuta 1993 lähettänyt sosiaali- ja terveysvaliokuntaan valmistelevasti käsiteltäväksi hallituksen esityksen n:o 117 laiksi työntekijäin eläkelain muuttamisesta ja eräksi siihen liittyviksi laeiksi.

Asian johdosta ovat valiokunnassa olleet kuultavina hallitusneuvos Jorma Heikkilä, ylitarkastaja Markku Sorvari, vakuutusylitarkastaja Hillevi Mannonen ja ylitarkastaja Juhani Turunen sosiaali- ja terveysministeriöstä, toimitusjohtaja Matti Uimonen eläketurvakeskuksesta, asiamies Pekka Piispanen Teollisuuden ja Työnantajain Keskusliitosta, johtaja Pekka Merenheimo Liiketyönantajain Keskusliitosta, asiantuntijalääkäri Markku Toropainen Suomen Ammattiliittojen Keskusjärjestöstä ja toiminnanjohtaja Folke Bergström Eläkesäätiöyhdistyksestä.

Hallituksen esityksessä ehdotetaan työntekijäin eläkelakia muutettavaksi siten, että eläketurvakeskus lopettaisi luottovakuutusliikkeen harjoittamisen. Se ei myöntäisi uusia luottovakuutuksia eikä lisäisi voimassa olevista vakuutussopimuksista aiheutuvia vastuita kuluvan vuoden päättymisen jälkeen. Tällöin voimassa oleva luottovakuutusvastuu jää eläketurvakeskuksen kannettavaksi. Eläketurvakeskus voisi kuitenkin siirtää luottovakuutuskantansa kotimaiselle luottovakuutusliikettä harjoittavalle vakuutusyhtiölle, jonka osakkaana se on.

Luottovakuutusvastuusta siirtymäkauden aikana aiheutuvista kustannuksista vastaisivat työntekijäin eläkelain, lyhytaikaisissa työsuhteissa olevien työntekijäin eläkelain sekä eräiden työsuhteissa olevien taiteilijoiden ja toimittajien eläkelain mukaista toimintaa harjoittavat eläkelaitokset siltä osin kuin eläketurvakeskuksen luottovakuutusliikkeen varat eivät riittäisi. Kustannukset otettaisiin huomioon työeläkevakuutusmaksun suuruutta määrätessä.

Työntekijäin eläkelain mukaista toimintaa harjoittavien eläkesäätiöiden ja eläkekassojen luottovakuutuspakko poistuisi. Eläkesäätiöläkiin otettaisiin säännökset siitä, miten säätiön on varmuudeltaan entistä vastaavalla tavalla katettava eläkevastuu ja turvattava sijoitustensa arvon säilyvyys.

Ehdotetut lait on tarkoitettu tulemaan voimaan vuoden 1994 alusta.

Valiokunta korostaa eläkevarojen turvaavaa ja tuottavaa sijoittamista. Työeläkkeet perustuvat palkansaajien ja yrittäjien palkkaan sidottuihin tai ansioihin perustuviin maksuihin. Luottovakuutuksien ja työeläkevaroilta vaadittavien vakuuksien kokonaisuudessa on tämä otettava huomioon.

Valiokunta edellyttää hallituksen seuraavan lakisääteisen työeläkejärjestelmän turvaavuuden säilymistä ja ryhtyvän tarvittaessa ripeisiin toimenpiteisiin lainsäädännön muuttamiseksi, jos ongelmia vakuutettujen eläkkeiden varmistamisessa esiintyy. Eläkesäätiöiden toimintaedellytykset on turvattava edellä sanottu huomioon ottaen. Niiden on voitava toimia kilpailukyisenä järjestämisvaihtoehtona vakuutusyhtiöiden ja eläkekassojen rinnalla. Eläkesäätiölainsäädännön kokonaisuudistuksen yhteydessä on kiinnitettävä erityistä huomiota säätiöiden toimintaedellytysten varmistamiseen ja eläkkeiden turvaamiseen.

Valiokunta pitää tärkeänä, että eläkesäätiöiden valvonta järjestetään siten, että niiden kilpailuasema ei vaarannu ja että niiden järjestämä eläketurva varmistetaan. Tämä edellyttää valvonnan siirtämistä kohtuullisessa ajassa sosiaali- ja terveysministeriölle.

Eläketurvakeskuksen luottovakuutustoiminta päättyy esityksen mukaan kahdessatoista

vuodessa. Ehdotuksessa työntekijäin eläkelain 13 b §:ksi ehdotetaan luottovakuutuksen vastuita vähennettäväksi lainaehtojen mukaisesti ja muissa tapauksissa yhdellä kahdestoistaosalla vuosittain. Kun eläkesäätiön ja työnantajan välisissä takaisinlainoissa ei ole täsmällistä lyhennysohjelmaa, on tarkoituksenmukaista eri työnantajien asettamiseksi samaan asemaan edellyttää vuotuista seitsemän prosentin vähimmäisvähennystä riippumatta lainaehtoihin sidotusta lyhennysohjelmasta.

Eläketurvakeskuksen myöntämän luottovakuutuksen ohella on tarkoituksenmukaista eläketurvakeskuksen luottovakuutuksen siirtymäkauden aikana pitää eläkesäätiön katteeseen laskettavana paitsi eläketurvakeskuksen myöntämä luottovakuutus myös sellainen sitoumus tai saaminen, jonka vakuutena on eläketurvakeskuksen myöntämä luottovakuutus. Valiokunta ehdottaa eläkesäätiölain voimaantulosäännökseen tätä koskevaa selvennystä.

Edellä esitettyyn ja hallituksen esityksen perusteluihin viitaten sosiaali- ja terveystieteiden valiokunta pitää esitystä tarpeellisenä ja tarkoituksenmukaisena. Näin ollen valiokunta kunnioittavasti ehdottaa,

että lakiehdotukset hyväksyttäisiin muutoin sellaisinaan paitsi ensimmäisen lakiehdotuksen 13 b § ja kuudennen lakiehdotuksen voimaantulosäännös näin kuuluvina:

Helsingissä 22 päivänä lokakuuta 1993

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa puheenjohtaja Skinnari, varapuheenjohtaja Taina ja jäsenet Ala-Harja, U. Anttila, Hiltunen, Hurskainen, Kauppinen,

1. Laki työntekijäin eläkelain muuttamisesta

13 b §

(1 mom. kuten hallituksen esityksessä)

Edellä 1 momentissa mainittuna ajankohtana voimassa olevia lainan vakuutena olevien luottovakuutusten vastuita on vähennettävä samassa suhteessa kuin kutakin lainaa on lainaehdoissa sovittu vähennettäväksi, *kuitenkin vuosittain vähintään seitsemällä prosentilla lainan jäljellä olevasta määrästä*. Muihin 1 momentissa tarkoitettuihin luottovakuutuksiin perustuvia vastuita on vähennettävä vuosittain määrällä, joka on yksi kahdestoistaosa vuoden 1993 päättyessä voimassa olleesta vastuusta.

(3—6 mom. kuten hallituksen esityksessä)

6. Laki eläkesäätiölain muuttamisesta

Voimaantulosäännös

(1 ja 2 mom. kuten hallituksen esityksessä)

Sen estämättä, mitä tässä laissa säädetään, eläkesäätiön luetteloituun katteeseen saadaan sisällyttää eläketurvakeskuksen ennen tämän lain voimaantuloa antama luottovakuutus *sekä sellainen sitoumus tai saaminen, jonka vakuutena on eläketurvakeskuksen ennen tämän lain voimaantuloa myöntämä luottovakuutus*.

(4—6 mom. kuten hallituksen esityksessä)

Muttilainen, Nordman, Perho-Santala, Puhakka, Puisto ja Stenius-Kaukonen sekä varajäsenet Koistinen, Saari ja Takala.